
ИСТОРИЈА GOOGLE-A?

Весна Ињац
Народна библиотека Србије

UDK 004.738.52:339(73)

Сажетак

У раду је представљен рад компаније Google од њених почетака 1996. године до 2010. године, рад једне од највећих и најутицајнијих компанија на свету у области информационо-комуникационих технологија и Интернета. У првом делу реч је о развоју Google-а по годинама, затим о недавним иновацијама као што су Google Labs, Google Translate, Google Scribe, Google Chrome, Google Chrome OS, Google Caffeine и Google Desktop. У другом делу реч је о филозофији и основним принципима пословања, о Google кодексу понашања и о финансијском пословању компаније. На крају аутор закључује да се већ може говорити о историји те младе компаније и о њеном пресудном утицају на развој Интернета, младих генерација истраживача и библиотечко-информационих стручњака.

Кључне речи: Google, Интернет, он-лајн услуге, библиотеке

Увод

Сергеј Брин (Sergey Brin) рођен је 1973. године у Москви, родитељи су му били професори математике; Лари Пеџи (Larry Page) је рођен 1973. у Ист Ленсингу, Мичиген, родитељи су му били професори компјутерских наука. После основних студија компјутерских наука на Универзитету Мичиген, Лари је прешао на постдипломске студије на Универзитет Стенфорд. Сергеј је основне студије математике и компјутерских наука завршио на Универзитету Мериленд, а постдипломске студије наставио на Универзитету Стенфорд. Они су се први пут срели на Универзитету Стенфорд у марту 1995. године, када је Сергеј био одређен да новом студенту Ларију покаже кампус; кажу да се током првог сусрета нису сложили апсолутно ни око чега.

Нов метод за анализу линкова на вебу Сергеј и Лари су развили 1996. године и тај претраживач су назвали BackRub. У септембру 1998. године Google настаје у једној гаражи код њихових пријатеља у

Калифорнији. Већ крајем 1998. године часопис „PC Magazine“ проглашава Google једним од стотину најбољих сајтова и претраживача. Google 1999. године бележи преко 500.000 претрага дневно, а 2000. године објављује да у бази има преко милијарду веб страница. Године 2008. он има преко билион јединствених URL адреса, а дневно се број повећава за неколико милијарди појединачних веб страница.

Године 2004. Сергеј и Лари добијају награду Маркони фондације Универзитета Колумбија «Највише признање у инжењерству», зато што су «суштински променили начин проналажења информација у данашњем свету».¹ У новембру 2009. године «Forbes Magazine» поставља Сергеја и Ларија на пето место на листи најмоћнијих људи света.² Према истом магазину, Сергеј и Лари су на двадесет четвртог месту на листи најбогатијих људи на свету, са личним богатством од 17,5 милијарди долара у 2010. години.³

Google је име добио од термина «googol», што у математици означава јединицу иза које следи стотину нула. «Ово је прилично велики број, и у космосу не постоји ништа у 'googol' примерака».⁴

Развој Google-а⁵

1996.

Као што смо већ поменули, Сергеј и Лари 1996. године развијају претраживач BackRub који ради на серверима Универзитета Стенфорд више од годину дана и «почиње да заузима сувише простора у протоку информација».

1997.

Сергеј и Лари одлучују да пронађу ново име за свој претраживач и бирају име Google, од математичког термина «googol», што одмах указује на њихову намеру да обухвате наизглед бесконачну количину информација на вебу.

1998.

Суоснивач Енди Бехтолшајм (Andy Bechtolsheim) из компаније Sun улаже чек на 100.000 долара на компанију која још увек не постоји – Google Inc. Усељавају се у гаражу једне пријатељице, а потом пријављују фирму и улажу добијени чек. Запошљавају првог радника, свог пријатеља са факултета Силверштајна Крега (Craig Silverstein). „PC Magazine“ пише да Google „при претрази даје невероватно релевантне резултате“, да индексира већ преко двадесет шест милиона веб сајтова, те га уврштава на листу стотину најбољих претраживача.⁶

1999.

Google се сели у нове просторије у Пало Алту и има осам запослених, међу којима и првог стручњака који није инжењер, већ економиста. Одржавају прву конференцију за штампу на којој објављују улагања од двадесет пет милиона долара компанија Sequoia

¹ Bnet – the CBS interactive business network, *Brin and Page Receive Marconi Foundation's Highest Honor*. Press Release, September 23, 2004. - http://findarticles.com/p/articles/mi_m0EIN/is_2004_Sept_23/ai_n6208748/

² The World's Most Powerful People: Sergey Brin and Larry Page, *Forbes magazine*, Nov. 11, 2009. - http://www.forbes.com/lists/2009/20/power-09_Sergey-Brin-and-Larry-Page_D664.html

³ The Worlds billionaires rank, *Forbes magazine*, May 4, 2010. - http://www.forbes.com/lists/2010/10/billionaires-2010_The-Worlds-Billionaires_Rank.html

⁴ Marković, S. (2003). Google i Googol. *Vreme*, br.642–643, 23. april 2003. - <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=338847>

⁵ Google Milestones, Google Timeline. - <http://www.google.com/corporate/history.html>

⁶ *PC Magazine*, December 1998. - <http://web.archive.org/web/19990508042436/www.zdnet.com/pcmag/special/web100/search2.html>

Capital и Kleiner Perkins, а „гуглерима“ („Googlers“) се по први пут називају људи који користе Google. Поново се селе на нову локацију у Монтејн Вју, недалеко од Универзитета Стенфорд.

2000.

Као првоаприлску шалу објављују своју нову алатку MentalPlex, с којом се представља наводна могућност Google-а да прочита мисли својих корисника и да им понуди визуализацију резултата претраге. Наиме, приказан је анимирани круг и дата упутства за његово коришћење: „скините шешир и наочаре, гледајте у MentalPlex, не померајте главу, пројектујте менталне слике онога што желите пронаћи, кликните и визуализујте резултате претраге из својих мисли“. ⁷ С том шалом Google уводи традицију првоаприлских шала које објављује сваке године.

Верзија Google-а доступна је на првих десет језика (француски, немачки, италијански, шведски, фински, шпански, португалски, холандски, норвешки и дански), а потом и на следећа три (кинески, јапански, корејски). Добијају прве Webby награде од Међународне академије за дигиталне науке и уметности за техничка достигнућа, од одабраног жирија, и „Народ гласа“, од корисника. ⁸ Почињу сарадњу са Yahoo-ом и постају њихов први добављач услуга претраживања. Уговоре о услугама оглашавања AdWords на принципу он-лајн самоуслуживања склапају са 350 компанија. Уводе Google Toolbar, траку са алатима која се може уградити у сваки претраживач, помоћу које је омогућено претраживање без потребе да се иде на сам претраживач.

2001.

Google објављује своју прву јавну набавку, купили су Deja.com's Usenet Discussion Service, архиву

⁷ MentalPlex tool. - <http://www.google.com/mentalplex/>

⁸ Webby Awards. - <http://www.webbyawards.com/web-bys/current.php?season=4>

од 500 милиона Usenet дискусија на Интернету од 1995. године, додали су јој алатке за претраживање и проналажење информација и преобразили је у Google дискусиону групу. Покрећу нови сервис Google Image Search, ⁹ који нуди приступ бази од 250 милиона слика. „Ако слика вреди више од хиљаду речи, шта онда рећи за милион слика? Или, да будемо прецизнији, за 250 милиона слика? Google Image Search је најсвеобухватнији начин да пронађете жељене слике на вебу и лак је за коришћење, као и сам Google или други веб претраживачи“. ¹⁰

Исте године Google отвара прву канцеларију у Токију; Ерик Шмит (Eric Schimdt) постаје први извршни директор, а Сергеј и Лари руководиоци за производе и технологије; склапају уговор о сарадњи са Universo Online и тако Google постаје главни сервис за претраживање за милионе корисника у Латинској Америци; њихов индекс садржи преко три милијарде веб докумената.

2002.

Google објављује свој први хардверски производ, жуту кутију названу Google Search Appliance, коју пословни људи и фирме могу да прикључе на своје рачунаре како би помоћу ње могли да претражују и индексирају своје личне документе, као и документе фирме унутар Интранет мреже или локалних веб сајтова. ¹¹ Уводе нови начин плаћања за популарни он-лајн самоуслужни програм оглашавања AdWords, који омогућава оглашивачима да плаћају само када корисници кликну на њихове рекламе (*cost-per-click pricing*).

⁹ Google Image Search. - <http://images.google.com>

¹⁰ Google introduces Image search, *Google Friends Newsletter*, July 28, 2001, - <http://www.google.com/google-friends/jul2001.html>

¹¹ Google aims search device at companies, by Margaret Kane, Staff Writer, *CNET News*, February 11, 2002. - http://news.cnet.com/Google-aims-search-device-at-companies/2100-1023_3-833905.html

Као првоаприлску шалу објављују да захваљујући раду голубова и новој алатки PigeonRank имају тако моћне резултате претраживања, јер „ниске цене голуба кластера омогућавају да се релативна вредност веб страница израчунава много брже него што би то био случај када би то радили инжењери и машине засноване на алгоритмима”.¹²

Објављују да су направили сет апликационих програмских интерфејса који омогућавају администраторима да претражују више од три милијарде веб докумената и да претрагама прилагоде радно окружење које укључује и софтвере као што су Java, Perl и Visual Studio. Започињу сарадњу са AOL компанијом (America Online Inc.) – чиме се клијентима нуди ново тржиште у које су укључени и сви који користе сервисе CompuServe, Netscape и Aol.com. Објављују оснивање Google лабораторија, Google Labs, место на којем ће њихов тим за истраживања и развој стварати нове иновативне технологије. Те исте године у сервис Google News прикључује се 4.000 нових информационих извора; отвара се нова канцеларија у Аустралији и нуди нови сервис за проналажење и куповину производа Google Product Search.

2003.

Америчко дијалектолошко друштво проглашава реч „google” најкориснијом речју и „речју године”. Промовишу Google Grants програм, то јест програм оглашавања за непрофитне организације. Купују Pyra Labs, фирму креатора сајта Blogger. Оглашавају прво такмичење за програмере Google Code Jam 2003, са новчаним наградама. Најављују нови сервис Google Print, после Google Book Search, који омогућава индексирање малих извода из дигиталних књига и њихово појављивање у резултатима претраге.

¹² The technology behind Google's great results, PigeonRank™, <http://www.google.com/technology/pigeonrank.html>

2004.

Лари је примљен у Националну академију инжењера. Google индекс сада обухвата преко шест милијарди докумената, то јест око 4,3 милијарде веб страница и 880 милиона слика. Селе се у нову зграду у Монтејн Вју, специјално изграђену за њих, Googleplex, и имају преко 800 запослених. Уводе нови сервис Google Local, којим на мапама Америке нуде корисницима релевантне информације о правцима кретања; касније је тај сервис укључен у много шири Google Maps. Као првоаприлску шалу објављују изградњу комплекса на Месецу – Googlelunaplex. Уводе стипендију за најбољу студенткињу компјутерских наука, Google Anita Borg Scholarship, доступну студенткињама из Америке, Канаде, Аустралије и Европе. Google први пут излази на берзу; постоји преко 150 Google домена; отворене су нове канцеларије у Ирској и Индији; успостављен је сервис Google SMS којим се омогућава претраживање преко мобилних телефона; покрећу бета верзију Google Scholar, бесплатног сервиса за проналажење истраживачке литературе; купују компанију Keyhole, чије ће алате уградити у свој нови сервис Google Earth. Крајем године Google индексира преко осам милијарди веб страница. Са Google Books Search програмом започињу сарадњу са универзитетима Харвард, Стенфорд, Мичиген, Оксфорд и са Њујоршком јавном библиотеком.

2005.

Кроз сервис Image Search доступно је 1,2 милијарде индексираних слика. Промовисан је Google Maps, изванредан алат који корисницима омогућава низ услуга: преглед земаљске кугле из сателита, 3D приказ мапа земаља, градова, улица, приказ у реалном времену, фотографије, видео записе и јединице из Википедије за поједине локалитете. Купују фирму Urchin и њихове алате укључују у свој нови сервис Google Analytics, алат за статистичке анализе посећености и утицаја веб сајтова и

за маркетиншке кампање. Google уводи и нову услугу за мобилне телефоне, чиме се омогућава давање упутстава преко SMS порука о правцима кретања корисника. Алатка My Search History корисницима омогућава да прегледају све странице које су посетили у одређеном временском периоду. Сервис Blogger Mobile омогућава корисницима мобилних телефона да поруке и слике на блогове постављају преко телефона. Преко Google Scholar сервиса сада истраживачи могу видети у којим библиотекама се налази тражени чланак, у папирној или електронској форми. Уводи се нови сервис Personalized Homepage, сада под именом iGoogle, који корисницима омогућава да Google страницу прилагоде својим личним потребама, то јест да на њу укључе свој Gmail налог, календар, временску прогнозу, новости, разне блогове, и тако даље.¹³ Уводе нови сервис Google Talk, Windows апликацију која корисницима омогућава да разговарају са пријатељима лако и брзо, као и да при томе користе микрофоне и камере на компјутерима. Омогућено је и претраживање блогова помоћу алатке Blog Search. Прва промоција књига „Blink“ и „Tipping Point“, аутора Малколма Гледвела (Malcolm Gladwell), приређена је у седишту Google-а, а после тога је у оквиру програма Authors@Google одржано преко 500 промоција разних занимљивих књига у седиштима Google-а у Америци, Европи и Индији. Gmail, сервис за електронску пошту, унапређен је и може да се користи и на мобилним телефонима.

2006.

Google купује dMarc, компанију за дигитално радио оглашавање. Уведен је локални домен за Кину – Google.cn. Сервис за сређивање личних албума и фотографија Picasa доступан је на 25 светских језика. У Gmail је уведено четовање, коришћењем

тренутног слања порука из Google Talk сервиса. Купују Writely, на вебу заснован едитор текста из којег развијају Google Docs, сервис који корисницима омогућава да он-лајн и бесплатно едитују текстове, табеле, презентације и разне формуларе током кооперативног рада на њима у реалном времену, као и да их складиште. Као првоаприлску шалу користе нови производ Google Romance са паролама „Заказивање састанка је проблем претраживања“ и „Љубав је само још један од проблема у проналажењу информација“.¹⁴ Уводе услугу он-лајн календара, Google Calendar, који корисницима омогућава да им стално он-лајн буде доступна њихова агенда. Окфордски енглески речник (The Oxford English Dictionary) уводи реч „google“ као глагол који значи „гугловати“. Промовишу нови сервис Google Checkout, брз и једноставан начин да корисници преко Google-а прате све своје он-лајн куповине на вебу преко било ког веб сајта за куповину. Више од стотину библиотека са Универзитета Калифорнија прикључује се пројекту Google Books Search који почиње да нуди он-лајн књиге у јавном власништву у pdf формату, а Универзитет Комплутенсе из Мадрида постаје прва библиотека са шпанског говорног подручја која се укључује у пројекат. У архиву Google News уносе историјске чланке за период дужи од двеста година. Заједно са организацијом LitCam и Унеском Google покреће Literacy Project, који нуди изворе за наставнике, ученике, професоре и све друге заинтересоване за промоцију читања.¹⁵ Купују YouTube, најпознатији веб сајт за преузимање, постављање, гледање и размену видео-записа. У мају 2010. године Google извештава да се дневно

¹⁴ Pin All Your Romantic Hopes on Google. - <http://www.google.com/romance/>

¹⁵ Celebrate World Book Day with The Literacy Project. - <http://googleblog.blogspot.com/2008/04/celebrate-world-book-day-with-literacy.html>

¹³ Google personalized homepage. - <http://googleblog.blogspot.com/2005/05/method-to-our-madness.html>

преко YouTube-а погледа, преузме или постави више од две милијарде видео-записа. Купују Jotspot, од кога граде сервис Google Sites који корисницима омогућава да сами направе своје веб сајтове. Отварају прво такмичење деце узраста од четири до седамнаест година, којима нуде награде за израду логоа Google-а, названог Doodle, те се од тада сваке године одржава слично такмичење у многим земљама, а најбољи логои се постављају на странице Google-а. У сарадњи са Америчком организацијом за патенте и робне марке (United States Patent and Trademark Office - USPTO) покрећу сервис Patent Search, преко којег је могуће претраживати преко седам милиона патената и око милион апликација за патенте са територије Сједињених Америчких Држава, од патената из 1790. године до оних од пре пар месеци.

2007.

Објављују сарадњу са кинеском компанијом China Mobile, највећом телекомуникационом организацијом на свету, како би обезбедили услуге мобилне телефоније и Интернета у Кини. За Дан заљубљених, Gmail сервис се отвара и постаје слободан за све кориснике широм света, а до тада је било потребно да корисник добије позивницу од неког другог корисника. Кандидати на председничким изборима у Сједињеним Америчким Државама, међу којима и Хилари Клинтон и Барак Обама, посећују седиште Googleplex. У сервис Google Maps уводе информације о густини саобраћаја на одређеним локацијама. Најављују алатку Universal Search која ће објединити претрагу видео записа, новости, књига, слика и свих других различитих докумената у јединственим резултатима.¹⁶ Google Hot Trends сервис показује стотину најчешћих претрага на

вебу. Произведен је сервис Google Earth Outreach, намењен непрофитним организацијама које користе Google Earth да промовишу своје кампање. Сервис Google Finance постаје доступан свим појединцима и предузећима, као он-лајн бесплатна услуга за праћење токова акција и економских информација о тржиштима различитих земаља на свету. Сам Google је све информације о свом пословању отворио и учинио доступним кроз тај сервис. У сарадњи са компанијом IBM раде на иницијативи за даљи развој компјутерских наука, како би студенти могли да науче како да се суоче са несагледивим развојем Интернета. Најављен је Android, прва отворена платформа за мобилне телефоне, преко које је могуће бесплатно добити све потребне програме. Краљица Енглеске покреће свој Краљевски канал на YouTube-у.

2008.

За кориснике који претражују на хебрејском, арапском или другим језицима који се пишу налево здесна, Google уводи алатку помоћу које претраживач сам препознаје са које стране корисник уноси упит. Заједно са компанијама Yahoo i MySpace објављују оснивање Open Social Foundation, независне непрофитне групе, којој је циљ да обезбеди транспарентност и операциона упутства о алаткама отвореног софтвера. Google Earth нуди претраживање и приказ по улицама и зградама, и сада је доступан на дванаест језика. Покрећу Google Website Optimizer, бесплатан алат за тестирање веб сајтова, помоћу којег власници веб презентација могу континуирано да тестирају различите комбинације садржаја својих сајтова (слика, текстова) како би видели који доносе највише прихода, који су најпосећенији или на које се највише корисника регистровало. После земљотреса у Сечуану у Кини и циклону у Мјанмару, Google Earth додаје нове информације о тим подручјима како би се на ефикаснији начин помогло у збрињавању људи и отклањању штете. Покрећу сервис Google Friend

¹⁶ Universal search: The best answer is still the best answer- <http://googleblog.blogspot.com/2007/05/universal-search-best-answer-is-still.html>

Connect, низ функција и апликација које власницима веб сајтова омогућавају да лакше направе своје социјалне мреже додавањем регистрације, позива, галерија чланова, постављања порука и приказа. Са IPv4 адресама, то јест са бројевима помоћу којих компјутер приступа Интернету, могуће је обезбедити око четири милијарде IP адреса. Google сматра да то за убрзан развој Интернета није довољно и објављује да су њихови сервиси доступни и преко IPv6 адреса, што је протокол који обезбеђује могућност да сваки становник планете поседује готово три милијарде мрежа; Google верује да ће на тај начин бити могуће да сваки рачунар и мобилни телефон на планети буду међусобно повезани и да ће тек тако бити могуће остварити „принцип с краја на крај планете”.¹⁷

Објављују нови сервис Google Health који корисницима омогућава да безбедно и сигурно прикупљају, складиште и управљају својим медицинским досијеима и он-лајн информацијама о свом здрављу. Google Finance нуди податке о тренутном стању на светским берзама. Google Maps су доступне и на мобилним телефонима. Google индексни систем показује да се индексира преко један билион јединствених URL адреса, а број појединачних веб страница расте свакодневно за неколико милијарди. Појављује се и нови сервис Google Suggest који омогућава да се при самом уносу упита кориснику нуди опција да бира између аутоматских кључних речи, чиме му се помаже при формулисању претраге, смањују се грешке у спеловању и број потребних карактера за куцање. Новинска архива се обогађује кроз сарадњу са издавачима новина и часописа који дигитализују милионе страница. T-mobile објављује нови G1

телефон, први мобилни апарат заснован на Android оперативном систему. Google прослављава десетогодишњицу свог постојања. Уводе Google Earth за iPhone и iPod touch апарате. У сарадњи са магазином „Life” стварају архиву Life photo archive, коју укључују у свој сервис Google Image Search; тиме је сада доступно преко десет милиона нових фотографија од 1750. године до данас, од којих неке никада до сада нису нигде биле објављене. Google позива музичаре из целог света на аудицију на којој ће бити одабрани они који ће учествовати у YouTube симфонијском оркестру, првом светском колаборативном он-лајн оркестру. Са издавачима сарађују на дигитализацији милиона чланака које укључују у сервис Google Book Search.

2009.

Ватикан покреће свој YouTube канал на којем нуди најновије информације о католичкој цркви и раду папе. Заједно са Институту нове америчке фондације за отворене технологије, PlanetLab конзорцијумом и академским истраживачима, Google покреће Measurement Lab (M-Lab), отворену платформу која обезбеђује алате за тестирање широкопојасних веза. Google Earth сервис омогућава 3D приказ океана, највећег светског природног ресурса. Уводе Google Latitude, то јест Google Maps за мобилне телефоне и за iGoogle који омогућавају корисницима да са својим пријатељима размене информације о томе где се налазе. Додавањем нових језика Google Translate сада омогућава превођење са 51 језика, чиме је покривено око 98% језика који се користе на Интернету. Google Suggest постаје применљив за 51 језик и за 155 Интернет домена. Google претраживач сада може да понуди локализоване резултате претраге, чак и ако корисник не каже у свом упиту на којој локацији се налази. У Карнеги холу је одржан први концерт YouTube симфонијског оркестра, са преко деведесет музичара из целог света. Редизајниране

¹⁷ Looking towards IPv6, 5/13/2008, Posted by Lorenzo Colitti, Network Engineer, and Erik Kline, IPv6 Evangelist. - <http://googleblog.blogspot.com/2008/05/looking-towards-ipv6.html>

су Google Labs и отворене две нове лабораторије – Similar Image Search и Google News Timeline. Уводе Sky Map за андроид телефоне. Унапређени сервиси Gmail, Google Calendar, Google Docs и Google Talk су сада оперативни и нису више бета верзија. Поводом четрдесетог рођендана слетања на Месец, покрећу сервис Moon (Месец) преко Google Earth-а који нуди слике са Месеца, видео снимке о слетању Аполоа, панорамске приказе које су урадили астронаути Аполоа и многе друге податке.

Иновације

*Google Labs*¹⁸ је основан 2002. године и представља веб сајт на којем се приказују и тестирају нови Google пројекти. Google често користи принцип слања посебних позивница корисницима којима се нуди могућност да у експерименталној фази развоја пројеката тестирају одређене сервисе и производе, да дају своје оцене, примедбе и сугестије према којима Google накнадно покушава да унапреди одређени сервис или производ. Google Labs групише пројекте према различитим областима и технологијама на сервисе и производе везане за Android телефоне, разне апликације, комуникације, мапе, претраживања, Gmail, календар, кодове, разне друге алате.

*Google Translate*¹⁹ је бесплатан алат за машинско превођење заснован на статистичкој анализи, који омогућава аутоматско превођење текстова и веб докумената које је Google увео 2007. године, а сада је доступан већ за преко педесет језика. Google Translate чак и сам препознаје на ком језику се текст

укуцава, нуди могућност уноса и текстова који су на нелатиничним писмима (арапски, кинески, јапански, корејски, хебрејски, ћирилични језици и тако даље), могуће је и претварање текста у звук, пренос свих језика у латинична писма, као и редакција превода. Наравно, аутоматски превод није нити ће икада бити тако добар као кад га уради човек, јер се користе статистичке анализе и речници, али не и граматике, али он свакако доприноси разумевању. При изради алатке, Google је користио Унескове документе за свих шест званичних језика Уједињених нација (арапски, кинески, енглески, француски, руски, шпански), те поседује корпус од двадесет милијарди речи за тих шест језика.²⁰ Године 2009. промовишу Google Translator Toolkit, алатку за преводиоце, едитор текста једноставан за употребу који преводиоцима омогућава да раде брже и боље. Преводиоци могу да преузму неки текст са свог рачунара или на пример, из Википедије, да га преведу аутоматски са алатом Google Translate, да га поправе и врате на свој рачунар или на веб, да разговарају са другим преводиоцима на мрежи, да користе и напредне алатке као што су преводилачке меморије и вишејезички термилошки речници.²¹

*Google Scribe*²² је нови сервис у експерименталној фази који корисницима нуди сугестије при куцању упита, односно алатку за аутоматско допуњавање текста. На пример, ако почнете да куцате реч „prof”

²⁰ Google Translate, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Translate

²¹ a) Translating the world's information with Google Translator Toolkit. - <http://googleblog.blogspot.com/2009/06/translating-worlds-information-with.html>
b) Google Translator Toolkit. - <http://translate.google.com/toolkit/list?hl=en#translations/active>

²² Google Scribe. - <http://scribe.googlelabs.com/>

¹⁸ Google Labs. - <http://www.googlelabs.com/>

¹⁹ Google Translate. - <http://translate.google.com/>

Google вам нуди да вам аутоматски до краја укуца реч „professor” или неке друге сличне речи из дате групе речи, тако што се отвара прозор у којем можете пронаћи реч коју сте желели да укуцате. Наравно, корисник може и потпуно да игнорише ове сугестије и да сам настави да куца шта је наумио. Ова алатка, за сада доступна само за енглески језик, може да се унесе у било који други софтвер да помогне корисницима да брже куцају, да не греше у спеловању. Будућност ће показати колико ће ова алатка бити коришћена.

*Google Wave*²³ је софтверска апликација усмерена на он-лајн колаборативну комуникацију у реалном времену. Први пут је најављена на Google конференцији у мају 2009. године. То је на вебу заснована платформа и комуникациони протокол осмишљен да обједини све облике комуникације међу корисницима – електронска пошта, слање порука, социјално умрежавање, заједнички рад на различитим документима, размена видео записа и фотографија, заједнички рад у вики окружењу и тако даље. Сличан је Facebook-у, али са далеко бољим перформансама – на пример, фотографије и видео записе могуће је пренети у прозор комуникације једноставним превлачењем докумената са свог рачунара; током заједничког рада на неком документу више појединаца у реалном времену могу да уносе своје сугестије које сви присутни виде и одмах могу да реагују; могућа је и жива комуникација путем камера и микрофона. Иницијално је била намењена само програмерима, али је касније проширена на око 100.000 корисника широм света који су добили позивнице да је тестирају. У мају 2010. године Google Wave постаје доступан и за широку публику. Ипак, већ у августу

2010. године Google је објавио обустављање даљњег развоја ове апликације, а веб сајт ће бити доступан само до краја 2010. године. Наиме, нису сви производи и услуге Google-а успешни; код ове апликације се показало да се не користи довољно и Google је дошао до закључка да су даља улагања у развој несврхисходна.

*Google Chrome*²⁴ је бесплатан претраживач веба са отвореним кодом, први пут најављен као бета верзија за Windows у септембру 2008, а верзија за широку публику уведена је у децембру 2008. године. У августу 2010. Chrome је трећи највише коришћени веб претраживач са 10,80% корисника, одмах иза Internet Explorera-а (51,34%) и Mozilla Firefox-а (30,82%). Ерик Шмит, извршни директор Google-а, годинама је био против идеје да се изрази нови неовисни веб претраживач, сматрајући да је у то време Google била мала компанија и да није било потребе да се улази у рат с највећим произвођачима претраживача. Када су Сергеј и Лари запослили неколико програмера из Firefoxa и када су Ерику демонстрирали Chrome, он је изјавио да је „то било тако добро да ме је приморало да променим своје мишљење”.²⁵ Интерфејс Google Chrome-а данас је доступан на више од педесет језика.

*Google Chrome OS*²⁶ је на Linuxу заснован оперативни систем отвореног кода, који је изразио Google за потребе рада са веб апликацијама. Најављен је у јулу 2009. године, а јавно доступна верзија требало би да буде доступна крајем 2010. године. Chrome OS неће бити доступан за јавно преузимање, покретање и инсталацију, већ ће бити испоручиван

23 Google Wave, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Wave i Google Wave veb sajt - <https://wave.google.com/wave/>

24 Google Chrome - <http://www.google.com/chrome/>

25 Google Chrome, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Chrome

26 Google Chrome OS, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Chrome_OS

на специфичном хардверу партнера Google-а. Интерфејс је крајње једноставан и подсећа на Chrome претраживач. Намењен је корисницима који највише времена проводе на Интернету, те ће једина апликација бити претраживач у који је уграђен и софтвер за мултимедије. У марту 2010. Google је најавио да ће ипак развити две верзије Chrome OS софтвера, једну за појединце и другу за предузећа. Углавном ће бити коришћен на лаптоп и netbook рачунарима, а биће омогућена и верзија за екране осетљиве на додир.

*Google Caffeine*²⁷ је најављен у јуну 2010. године као потпуно нов начин посматрања, претраживања и индексирања веба. Наиме, на том систему Google ради још од почетка 2009. године, а идеја се састоји у томе да ће корисници моћи да претражују веб константно и у реалном времену, јер ће им бити доступан индекс који ће бити непрестано освежаван, а не као пре на сваке две недеље. То значи да ће корисници добијати 50% свежије резултате претраге, а самим тим и релевантније и ажурније садржаје. Да би ухватили корак са развојем веба и са очекивањем корисника и њиховим потребама, Google је изградио Caffeine. У односу на стари индекс који је систематски индексирао странице и чинио их доступним на сваке две недеље, Caffeine ће сада систематски скупљати нове веб странице по порцијама, то јест он ће узимати преко стотину милиона гигабајта информација у базу података и додавати нове информације на нивоу од више стотина хиљада гигабајта на дан.

27 Google Caffeine. - <http://googleblog.blogspot.com/2010/06/our-new-search-index-caffeine.html> i Google, Caffeine and the future of search, Telegraph UK, June 2010. - <http://www.telegraph.co.uk/technology/google/7833590/Google-Caffeine-and-the-future-of-search.html>

*Google Desktop*²⁸ је претраживач десктопа за персоналне рачунаре који имају оперативне системе Linux, Mac или Microsoft Windows. Овај софтвер омогућава корисницима да на свом рачунару врше претраге, као и на Google претраживачу, у различитим сегментима свога рада – у директоријумима електронске поште, текстова, слика, четова, музике, видео записа, прегледаних веб страница и тако даље. Када једном уградите Google Desktop на свој рачунар он ће индексирати све ваше датотеке и омогућити вам да их лакше и брже пронађете. Индексирање се изнова аутоматски спроводи за одређен период, а и сами увек можете покренути ново индексирање. Поред тога, Google нуди и многе друге „гаџете“, то јест алатке које можете поставити на свој десктоп, као што су сат, калкулатор, временска прогноза за ваш град, новости из ваших омиљених новина, радио и ТВ станице, цитате дана, подсетник за ваше активности, агенду, Wikipedia, Amazon, YouTube, Facebook, и на стотине других алатки које користите сваки дан и за које сматрате да је корисно да вам се налазе на вашем десктопу.

Филозофија и основни принципи

„Савршен претраживач“, каже Лари Пејц, «требало би да разуме тачно оно шта ви мислите и да вам узврати тачно оно што ви желите». На почетку постојања Google-а корисници су били пријатно изненађени када унесу упит за претрагу и одмах добију добар резултат. Google је и постао успешан јер је био бољи и бржи у проналажењу правих одговора у односу на друге претраживаче тог времена. Међутим, од тада се технологија доста развила, те се и сам веб доста променио. Google признаје да је претраживање проблем који никада у потпуности неће бити решен, али он наставља да помера

28 Google Desktop. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Desktop

границе постојећих технологија како би обезбедио брзе, прецизне и једноставне сервисе којима онај ко тражи информације може да приступи са било ког места на свету, у било које време и са било ког уређаја.

Гледајући у будућност, Google се руководи са десет основних принципа за које верује да су истинити. Ти принципи су постављени још на самом почетку рада, али се непрестано ажурирају и последња верзија потиче с краја 2009. године.²⁹ Ево тих десет основних принципа:

1. Усредсредити се на корисника и све друго ће уследићи за тим.

Од самог почетка Google је усредсређен на обезбеђивање најбољег могућег корисничког искуства. Кад год би креирали нови изглед претраживача, или увели неки нови сервис, водили су рачуна о томе да то служи пре свега кориснику, а не неком интерном сопственом циљу. Њихова приступна страна је јасна и једноставна, а странице се врло брзо отварају. Постављање и рангирање резултата претраге никада никоме није продато, претрага даје релевантне резултате и не сме да одвлачи пажњу на нешто друго, рекламирање је увек дискретно и одвојено од резултата претраге.

2. Боље је урадити и само једну ствар, али заиста добро.

Google се бави претраживањем информација. Са великом истраживачком групом стручњака покушавају да решавају проблеме претраживања, они знају да то раде добро, али су свесни да могу и боље. Континуирано решавајући тешке проблеме претраживања и непрестано унапређујући своје услуге, они ипак нуде сервис који користе милиони

људи широм света. Посвећени су унапређењу услуга и спремни на стално учење и иновирање. Надају се да ће моћи да истраже и претходно неистражене области и да ће корисницима моћи да понуде приступ и коришћење увек нових информација значајних за њихове животе.

3. Брже је боље од сјорој.

Google је свестан да је време драгоцен ресурс и да корисници желе да добију жељене информације најбрже што је могуће. „Вероватно једини на свету можемо да кажемо да нам је циљ да корисници што је пре могуће напусте наш сајт”.³⁰ Брзину увек имају на уму када креирају нове сервисе, труде се да повећају ефикасност својих услуга и окружења. Из сопственог искуства знају да је увек могућа бржа услуга, јер су и сами безброј пута померали границе у брзини претраге.

4. Демократијачност на вебу функционише.

Google претраживање функционише јер почива на милионима појединаца који постављају линкове на својим веб сајтовима – како би помогли да се одреди који други сајтови нуде вредне садржаје. Google процењује вредност сваког веб сајта на свету и за то примењује различите технике, укључујући и PageRank алгоритам, који анализира који сајтови су „изгласани” као најбољи извори информација од стране других страница на вебу. Google је посебно активан у залагању за развој отворених софтвера у којима долазе до изражаја колективни напори многих програмера.

5. Не морате бити за својим радним столом да би вам био пошребан одговор.

Свет све више постаје мобилан, те људи желе да приступе информацијама ма где се налазили и ма када им оне биле потребне. Google уводи нове

²⁹ Ten things we know to be true. - <http://www.google.com/corporate/tenthings.html>

³⁰ Исто.

технологије и нуди решења за мобилне уређаје који помажу људима на целој планети да различите послове обављају преко својих телефона, да провере своју електронску пошту и календар, да погледају видео-записе, као и да приступе претраживачу и пронађу жељене информације. Посебно им је стало да унапреде нове програме за свој Android телефон, нову отворену бесплатну софтверску платформу.

6. Новац се може зарађивати и ако не чиниште зло.

Google је пословна компанија и о њиховом финансијском пословању ћемо рећи нешто више касније. Сада само да кажемо да све рекламе које се кроз AdWords појављују садрже информацију о томе да је то спонзорисани линк, који ни на који начин не сме да компромитује интегритет добијених резултата претраге. Корисници верују у објективност Google-а, а сам Google ништа не би могло нагнати да промени такву политику.

7. Увек постоји још више информација о нечему.

Пошто је Google успео да индексира више веб адреса него и један други претраживач на свету, његови истраживачи су своју пажњу усмерили и на информације које још увек нису доступне. Понегде је реч о томе да се у претрагу укључе само неке базе података, као што су адресари са бројевима телефона, пословни директоријуми и годишњаци. Остали напори захтевају више креативности и усмерени су на стварање могућности да се у претрагу укључе новинске архиве, патенти, академски часописи, милијарде слика и страница из књига.

8. Потребна за информацијама не познаје границе.

Google је основан у Калифорнији, али циљ његових оснивача од самог почетка био је да се информације учине доступним људима у целом свету и на свим језицима. Тако да данас Google има канцеларије на свим континентима, одржава око 150 домена,

а више од половине претраживања врши се изван Сједињених Америчких Држава. Google интерфејс је доступан на преко 110 језика, омогућава корисницима да сузе резултате претраге само на свој матерњи језик. Коришћењем сервиса Google Translate многим људима је омогућено да веб сајтове погледају и на језику који им је непознат.

9. Можете бити озбиљни и без огела.

Google је изграђен на идеји да би рад требало да буде изазов и да би изазов требало да буде забаван. Они верују да изванредне и креативне ствари могу да буду изграђене само у позитивном окружењу и одговарајућој култури компаније. Посебно им је стало до тимског рада, али колико воле да истакну тимска достигнућа толико им је стало и до истицања индивидуалног доприноса сваког појединца. Огромна средства улажу у запослене, енергичне пасиониране људе из различитих средина који имају креативан приступ послу, игри и животу. Атмосфера у њиховим канцеларијама је неуобичајено опуштена, јер сматрају да нове идеје могу да се појаве и у кафеу, и на састанку тима, и у гимнастичкој сали, и у шетњи.

10. Изврсно ипак није довољно добро.

Свесни су да у нечему могу да буду изврсни, али само на почетку, не и на крају. Сами себи постављају циљеве које не могу одмах да остваре, јер знају да ће само на тај начин из себе извући и више него што могу да очекују. Кроз иновације и њихово стално унапређивање увек настоје да превазиђу оно већ изграђено. „Чак и ако не знате шта тачно тражите, проналажење одговора на вебу је наш проблем, а не ваш. Настојимо да антиципирамо потребе које још нису сасвим уобличене код наших корисника у целом свету и да им понудимо наше производе и услуге који су у складу са новим стандардима... У крајњој линији, наше стално незадовољство начином

на који ствари функционишу постаје покретачка снага свега што чинимо”.³¹

Google Кодекс понашања

Google Кодекс понашања има око десетак страница, стално се ажурира и има осам поглавља.

1. Служимо нашим корисницима.
2. Поштујмо једни друге.
3. Избегавајмо конфликте интереса.
4. Очувајмо поверење.
5. Штитимо Google имовину.
6. Обезбедимо финансијски интегритет и одговорност.
7. Поштујемо законе.
8. Закључак.

Овде ћемо навести само неке најупечатљивије делове Кодекса.

Корисници цене Google не само због тога што им испоручује добре производе и услуге, већ и зато што Google поштује високе стандарде у опхођењу са корисницима: интегритет (корисници могу да верују Google-у који стечену репутацију ничим не жели да угрози), корисност (сви производи, услуге и алатке морају бити корисни свим људима на свету), приватност и слобода изражавања (Google штити, без разлике, приватност својих корисника, ничим не жели да угрози њихову слободу изражавања, чак и кад долази до таквих појава политичке природе у неким земљама, Google се томе отворено супротставља), спремност на одговор (прихватају повратне информације од корисника, одговарају на њих, настоје да реше њихове проблеме), спремност на тренутно деловање (чим неки корисник има неки

проблем са сервисима Google-а, неко из компаније мора одмах да реагује).

Google је посвећен позитивном радном окружењу, у којем постоји међусобно поштовање свих и у којем сваки запослени треба да има могућност да достигне свој највећи потенцијал. Запошљавање је засновано искључиво на заслугама, квалификацијама и професионалним компетенцијама сваког појединца. Строго је забрањена било каква врста дискриминације и насиља. Сви запослени се обавезују да неће себе и друге запослене доводити у било какав конфликт интереса у погледу личних инвестирања, запошљавања изван компаније и иновирања за друге, чланства у вањским управним одборима, стицања привилегија у оквиру самог посла у компанији, прихватања поклона и других привилегија.

Очување поверења подразумева да се посебна пажња мора посветити иновацијама Google-а; интерне информације компаније које прерано оду у штампу или код конкурената могу угрозити нове услуге и производе, уништити њихове предности и конкурентност. Google материјали морају бити на одговарајући начин осигурани, сваки поверљив документ саме компаније или других сарадника мора бити означен као такав; трговинске тајне и поверљива документа о интелектуалној својини морају бити заштићени. Нико од запослених ко није овлашћен нема права да комуницира с медијима.

Google поседује изузетну репутацију због великодушности према својим запосленима, због посвећености њиховој добробити, због међусобне отворености и поверења; све то зависи највише од тога колико се та пракса поштује, колико се чувају и штите ресурси компаније, њена имовина и информације. Интелектуална својина (трговинске марке, логои, копирајт, трговинске тајне, патенти, знање) су њихова највреднија имовина; недозвољено

³¹ Ten things we know to be true. - <http://www.google.com/corporate/tenthings.html>

коришћење може довести до њеног губитка и озбиљног угрожавања свеукупне имовине. На исти начин се мора поштовати и интелектуална својина других, а када је реч о отвореним изворима, свим запосленима се налаже да се око тога посаветују са надлежнима у њиховом сектору за правна питања о отвореним кодовима. Посебне одредбе односе се на коришћење компанијске опреме, мреже, уређаја, кодова и сигурности рада. Подаци о запосленима су такође заштићени и доступни само овлашћеним руководиоцима.

Финансијски интегритет и фискална одговорност суштински су битан аспект корпоративног професионализма. Извештавање о утрошеним средствима је ултиматум, јер се троше средства саме компаније, али и акционара. Сви имају обавезу да новац троше савесно и одговорно; интерне контроле су уобичајене колико и оне екстерне. Кодекс Google-а чак садржи и податке о томе ко се од партнера и у којим ситуацијама може повести на ручак или вечеру, упутства како се потписују уговори (увек искључиво писмено, а никада усмено или на неки други начин), све трансакције морају бити унете, као и све евентуалне финансијске или рачуноводствене грешке; никакво фалсифковање апсолутно није дозвољено, чак ни оно о времену проведеном на послу. При набавци опреме и услуга, увек се мора спровести јавна набавка, а при оцени понуде није најважнија цена, већ и квалитет, ниво услуге, рокови и поузданост партнера.

Google посебну и озбиљну пажњу посвећује поштовању закона и правила, те се од сваког запосленог очекује да се придржава свих законских обавеза и забрана. Немогуће је да сваки појединац познаје све законске аспекте сваког закона у примени, али зато главне законе и њихове одредбе везане за посао мора да познаје. Пошто је неке специфичне законе лако ненамерно прекршити, Кодекс доноси

најважније изводе везане за трговинску контролу, конкуренцију, интерну контролу, антикорупцију и тако даље. „Правило је једноставно – не давати мито никоме, никада, нити из било ког разлога. Такође треба бити опрезан када дајете поклоне, или плаћате некоме неку забаву или пружате неке друге љубазне услуге у име Google-а. Желимо да избегнемо могућност да ти поклони, забава или друге љубазне услуге буду протумачене као мито, те је увек најбоље да се то чини ретко и да то буде скромне вредности”.³² Посебан део Кодекса посвећен је сарадњи са владиним органима, како у Сједињеним Америчким Државама тако и у иностранству, јер се у тим доменима примена тих закона посебно надзире и јер су такви закони различити у различитим културама света.

Google тежи да буде другачија компанија. Немогуће је предвидети сваки могући етички сценарио са којим се у реалности запослени могу суочити, те се Google стога ослања на добро просуђивање сваког појединца и на уверење да ће сваки запослени поштовати високе стандарде и интегритет због самог себе и због компаније. Поврх тога, компанија очекује да сваки запослени упозна овај Кодекс и поштује га. „И не заборавите, не чините зло ако видите нешто сумњиво, разговарајте са нама о томе!”³³

Финансијско пословање Google-а

Сви знамо да је Google од мале приватне фирме у гаражи израстао у једну од највећих компанија на свету. И сви знамо да је Google пословна компанија. Али сви не знамо баш добро на који начин Google зарађује средства. Постоје три начина на који Google стиче добит:

³² Google Code of Conduct. - <http://investor.google.com/corporate/code-of-conduct.html#g-doc>

³³ Исто.

1. продаја технологија за претраживање,
2. услуге оглашавања на њиховом сајту и на другим сајтовима,
3. продаја акција.

Стотине хиљада компанија широм света користе програм AdWords за рекламирање и промоцију својих производа. Стотине хиљада издавача широм света користе предности AdSense програма за ширење информација о новим садржајима на њиховим сајтовима. Да би потврдио да је посвећен искључиво услугама за кориснике, Google је израдио низ основних принципа у својим програмима за оглашавање и за њихову примену у пракси.

- Google не дозвољава да „Ads“, то јест кратке рекламе, буду приказане на њиховој страници са резултатима претраге, осим ако оне саме нису релевантне или тражене. Google снажно верује да „Ads“ могу да пруже корисне информације ако, искључиво ако, су оне релевантне за оно што корисник тражи, тако да је могуће да се при неким претрагама „Ads“ уопште неће појавити.

- Google верује да оглашавање може бити ефикасно и кад није неукусно. Не прихватају *pop-up* оглашавање које кориснике омета да размотре садржаје које су тражили. Дошли су до закључка да текстуалне рекламе, које су од значаја за корисника, бивају прочитане и да на њих корисници кликну много чешће него на рекламе које се саме од себе појављују по принципу случајности. Сваки оглашивач, био мали или велики, може да искористити предности тих високо циљно усмерених реклама.

- Оглашавање на Google-у је увек јасно идентификовано као „спонзорисан линк“, тако да оно не нарушава интегритет њихових резултата претраге. Google никада не манипулише рангирањем резултата

како би на више место поставио своје партнере и нико не може да купи свој ранг на листи Page Rank. Њихови корисници верују у њихову објективност и никаква краткорочна добит никада неће оправдати кршење тог правила.³⁴

У августу 2004. године Google је одлучио да по први пут изађе на берзу са одређеним бројем акција. Захтевао је да америчка Комисија за безбедност и размену објави њихову регистрацију са додатним амандманима везаним за продају акција и за прелазак искључиво приватне компаније у делимично јавну компанију. Вредност једне акције Google-а била је 85 долара, а у септембру 2010. износила 528 долара. Такође је занимљиво поменути да и у време светске финансијске кризе у Google-у нема кризе. Наиме, њихови приходи у кварталу од априла до јуна 2010. године износили су 6,82 милијарде долара, што представља пораст од 24% у односу на исти квартал 2009. године. Треба имати у виду и чињеницу да су сви финансијски извештаји Google-а јавно доступни, како на сајту америчке Комисије за безбедност и размену, тако и на сајту самог Google-а.³⁵ И сам Google признаје да су им највећи конкуренти Microsoft и Yahoo. Међутим, ове две компаније на берзи стоје доста лошије него Google; у септембру 2010. године акција Microsoft-а вреди 24,77 долара, а порасла је само за 0,34 %; акција Yahoo-а вреди 14,55 долара, а порасла је само за 0,33%. Акција Google-а на исти дан вреди 527,29 долара и порасла је за 13,81%. Управни одбор Google-а има девет чланова. Ерик Шмит је извршни директор од 2001. године, Сергеј Брин је

³⁴ Ten things we know to be true. - <http://www.google.com/corporate/tenthings.html>

³⁵ SEC Filings Archive <http://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0001288776&owner=include> i Google Reports Archive <http://investor.google.com/financial/filings-archives.html>

директор за нове технологије, Лари Пеју је директор за производе. Од спољних сарадника и независних стручњака ту су Џон Дер (John Doerr), директор Kleiner Perkins Cufield and Byers и Amazon-а, Џон Хенеси (John Hennessy), декан Универзитета Стенфорд, Ана Матер (Ann Mather), директорка Glu Mobile, Пол Отелини (Paul Otellini), директор Интела, Рам Шрирам (Ram Shriram) који је радио у Amazon-у, Junglee корпорацији и Netscape-у, те Ширли Тилгмен (Shirley Tilghman) декан Универзитета Принстон.

У документу којим Google први пут излази на тржиште акцијама³⁶ описана је и главна мисија Google-а.

„Наша мисија је да организујемо светске информације и да их учинимо универзално доступним и корисним. Верујемо да је најефективнији, и на крају и најпрофитабилнији, начин да остваримо нашу мисију ако потребе корисника ставимо на прво место. Схватили смо да високо квалитетно искуство корисника повећава саобраћај на мрежи и да реч од уста до уста доприноси промоцији наше мисије. Наша посвећеност да корисника ставимо на прво место одражава се кроз три основна принципа:

– Учинићемо најбоље што можемо како би корисницима обезбедили најрелевантније и најкорисније резултате претраживања, неовисно од финансијских подстицаја. Наши резултати претраге биће објективни и ми нећемо прихватити плаћање за укључивање оглашивача у те резултате или за њихово више рангирање.

– Учинићемо најбоље што можемо да обезбедимо релевантно и квалитетно оглашавање наших сарадника. Кад год неко плати за неки оглас, јасно ћемо то назначити нашим корисницима. Оглашавање не сме да буде нападно и да прекида корисника у његовом претраживању.

– Никада нећемо престати да унапређујемо наше услуге и искуство наших корисника, наших технологија за претраживање и других битних поља организације информација.

Верујемо да је наша усредсређеност на корисника основ нашег успеха – од почетака све до данас. Такође верујемо да је та усредсређеност од суштинске важности и за дугорочно стварање вредности. Немамо намеру да правимо компромисе са усредсређеношћу на наше кориснике за било какве краткорочне добити”.³⁷

Овај текст је занимљив и стога што садржи писмо оснивача Google-а, односно „Власнички приручник за акционаре Google-а”. Ту се поново наглашава неконвенционалност компаније Google, њена посвећеност атмосфери креативности и изазова, слободно доступним информацијама за све људе на планети.

„Сада је дошло време да се наша компанија делом преобрази у јавно власништво. Та промена донеће значајне добити за наше запослене, за наше садашње и будуће акционаре, за наше клијенте, а највише за наше кориснике. Међутим, стандардна структура јавног власништва могла би угрозити независност и објективност који су одувек били најважнији за успех Google-а у прошлости и за коју сматрамо да је најважнија и у будућности. Зато смо применили корпоративну структуру осмишљену да заштити способност Google-а да иновира и задржи своје најпрепознатљивије особине. Верујемо да ће на

³⁶ Securities and Exchange Commission, Amendment no. 9. to Form S 1, Registration Statement, under The Security act of 1933, Google Inc. As filed with the Securities and Exchange Commission on August 18, 2004: <http://www.buec.udel.edu/pollacks/Acct351/handouts/SEC%20Form%20S-1%20filed%20by%20Google.pdf>

³⁷ Исто.

дуге стазе то бити предност и за Google и за његове акционаре, старе и нове. Желимо да јасно објаснимо наше планове и размишљања, као и вредности које се налазе у њиховој основи. Одушевљени смо што желите да улажете у Google и што читате ово писмо оснивача”.³⁸ Овако је у цитираном документу преображај компаније објаснио Лари Пеју.

У одељку о дугорочном фокусу, Лари Пеју пише:

„Као приватна компанија били смо усредсређени на дугорочне циљеве, и то нам је добро ишло. Као јавна компанија чинићемо то исто. По нашем мишљењу, спољни притисци често приморавају разне компаније да своје дугорочне циљеве жртвују кварталним тржишним очекивањима. Понекад су такви притисци приморавали неке компаније да манипулишу финансијским резултатима како би „испунили квартална очекивања”. Како је рекао Ворен Бафет (Warren Buffett): „Ми нећемо форсирати кварталне или годишње резултате; ако су цифре о заради надуване када стигну у наше седиште, оне ће бити надуване и када дођу до вас. Ако се појаве околности које би могле да доведу до тога да морамо да жртвујемо краткорочне резултате, али који су у најбољем дугорочном интересу наших акционара, ми ћемо узети у обзир те дугорочне циљеве. Имаћемо храбрости да то урадимо. И од наших акционара ћемо тражити да прихвате тај дугорочни поглед”.³⁹

Закључак

Током писања овог рада, у септембру 2010. године, Google је прославио свој дванаести рођендан. Мали временски период за компанију која је постала

једна од најутицајнијих у свету. Мали временски период за осниваче које је „Forbes Magazine” 2009. године поставио на пето место на листи најмоћнијих људи света; пре њих на листи су само Барак Обама, председник Сједињених Америчких Држава, Ху Ђинтао, председник Кине, Владимир Путин, премијер Русије и Бен Шалом Бернанки, славни економиста и председник Федералних резерви САД-а; иза њих на листи су и таква имена као што су Бил Гејтс, папа Бенедикт XVI, Силвио Берлускони, Руперт Мардок, Ворен Бафет, Ангела Меркел, Хилари Клинтон, Димитриј Медведев, Никола Саркози и многи други. Мали је то временски период за осниваче који се према истом магазину налазе на двадесет четвртном месту најбогатијих људи света у 2010. години. Изузетно је то мали период да би се могло говорити о историји. Ипак, имајући у виду постигнуте резултате, разноврсност услуга и производа које Google пружа, а посебно сталне иновације на пољу информационо-комуникационих технологија, чини ми се да се с разлогом већ може говорити о историји Google-а. Чињеница је да је то сасвим кратка историја, тек нешто више од једне деценије, деценије у коју је смештен пут од мале гараже до комплекса Googleplex са више хиљада квадрата и канцеларијама у преко педесет земаља света на свим континентима, од једног запосленог до преко 20.000 запослених, од првог чека од 100.000 долара до богатства које се мери милијардама долара, од малог претраживача BackRub-а до на стотине различитих сервиса и производа. Историја је то која је испуњена и задовољством милиона корисника широм света, али и различитим судским процесима о угрожавању приватности, повредама ауторских права, монополском понашању. Напомињем да је у он-лајн књижари Amazon могуће пронаћи преко хиљаду наслова на тему Google-а и његових сервиса и производа. Сигурна сам да Google има будућност, и то сјајну будућност. У речницима већ постоје речи за гуглање и гуглере. Читава генерација

³⁸ Исто.

³⁹ Исто.

младих рођених деведесетих година прошлог века назива се Google генерацијом. Нема библиотечког и информационог стручњака на свету који у свом свакодневном раду не користи Google сервисе. Иако можда Google убија опште знање, сигурна сам да ће нове генерације широке публике, али и истраживача, све више користити сервисе Google-а. Уговоре о сарадњи са Google-ом потписао је велики број библиотека и универзитета у свету (Конгресна библиотека, Аустријска национална библиотека, Холандска национална библиотека, Баварска државна библиотека, Национална библиотека Каталоније, Библиотека Универзитета Корнел, Библиотека Универзитета у Генту, Библиотека града Лиона, Библиотека Универзитета Кејо у Јапану, Њујоршка јавна библиотека, универзитети Оксфорд, Стенфорд, Принстон, Калифорнија, Мичиген, Мадрид, Лозана, Тексас, Вирџинија, Висконсин-Медисон, Колумбија, Харвард, Охајо, Чикаго, Илиноис и многи други), као и најзначајнији портали и центри који се баве библиотечко-информационим делатностим и дигиталним библиотекама као што су Европска библиотека (The European Library), Европеана, Светска дигитална библиотека (The World Digital Library), OCLC – Светски каталог (OCLC–WorldCat). Све библиотеке у свету ће морати прихватити Google и покушати да корисницима пружају услуге по мерилима која је Google наметнуо. У студији „Напредовати или преживљавати: Шкотска национална библиотека 2030. године“, угледни испитаник из једне велике националне библиотеке у истраживању је изјавио: „Седим у једној од највећих националних библиотека на свету и када желим нешто да пронађем идем на Google“.⁴⁰

Извори

- Bnet—the CBS interactive business network, *Brin and Page Receive Marconi Foundation's Highest Honor*. Press Release, September 23, 2004. - http://findarticles.com/p/articles/mi_m0EIN/is_2004_Sept_23/ai_n6208748/ [05.10.2010.]
- Celebrate World Book Day with The Literacy Project. - <http://googleblog.blogspot.com/2008/04/celebrate-world-book-day-with-literacy.html> [05.10.2010.]
- Google aims search device at companies, by Margaret Kane, Staff Writer, *CNET News*, February 11, 2002. - http://news.cnet.com/Google-aims-search-device-at-companies/2100-1023_3-833905.html [05.10.2010.]
- Google Caffeine. - <http://googleblog.blogspot.com/2010/06/our-new-search-index-caffeine.html> [05.10.2010.]
- Google Chrome. - <http://www.google.com/chrome/> [05.10.2010.]
- Google Chrome, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Chrome [05.10.2010.]
- Google Chrome OS, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Chrome_OS [05.10.2010.]
- Google Code of Conduct. - <http://investor.google.com/corporate/code-of-conduct.html#g-doc> [05.10.2010.]
- Google Desktop. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Desktop [05.10.2010.]
- Google Image Search. - <http://images.google.com> [05.10.2010.]
- Google introduces Image search, *Google Friends Newsletter*, July 28, 2001. - <http://www.google.com/googlefriends/jul2001.html> [05.10.2010.]
- Google Labs. - <http://www.googlelabs.com/> [05.10.2010.]
- Google Milestones, Google Timeline. - <http://www.google.com/corporate/history.html> [05.10.2010.]
- Google personalized homepage. - <http://googleblog.blogspot.com/2005/05/method-to-our-madness.html> [05.10.2010.]
- Google Reports Archive.- <http://investor.google.com/financial/filings-archives.html> [05.10.2010.]
- Google Scribe. - <http://scribe.googlelabs.com/> [05.10.2010.]
- Google Translate, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Translate [05.10.2010.]
- Google Translate. - <http://translate.google.com/> [05.10.2010.]
- Google Translator Toolkit. - <http://translate.google.com/toolkit/list?hl=en#translations/active> [05.10.2010.]
- Google Wave, Wikipedia. - http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Wave [05.10.2010.]

⁴⁰ Thriving or surviving: National Library of Scotland in 2030 / David Hunter and Karen Brown. – Edinburgh: National Library of Scotland, 2010. - <http://www.nls.uk/about/policy/docs/future-national-libraries.pdf>

- Google Wave veb - sajt. - <https://wave.google.com/wave/> [05.10.2010.]
- Google, Caffeine and the future of search, Telegraph UK, June 2010. - <http://www.telegraph.co.uk/technology/google/7833590/Google-Caffeine-and-the-future-of-search.html> [05.10.2010.]
- Looking towards IPv6, 5/13/2008, Posted by Lorenzo Colitti, Network Engineer, and Erik Kline, IPv6 Evangelist. - <http://googleblog.blogspot.com/2008/05/looking-towards-ipv6.html> [05.10.2010.]
- Marković, S. (2003). Google i Googol. *Vreme*, br. 642– 643, 23. april 2003. - <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=338847> [05.10.2010.]
- MentalPlex tool. - <http://www.google.com/mentalplex/> [05.10.2010.]
- *PC Magazine*, December 1998. - <http://web.archive.org/web/19990508042436/www.zdnet.com/pcmag/special/web100/search2.html> [05.10.2010.]
- Pin All Your Romantic Hopes on Google. - <http://www.google.com/romance/> [05.10.2010.]
- SEC Filings Archive. - <http://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0001288776&owner=include> [05.10.2010.]
- Securities and Exchange Commission, Amendment no. 9. to Form S 1, Registration Statement, under The Security act of 1933, Google Inc. As filed with the Securities and Exchange Commission on August 18, 2004. - <http://www.buec.udel.edu/pollacks/Acct351/handouts/SEC%20Form%20S-1%20filed%20by%20Google.pdf> [05.10.2010.]
- Ten things we know to be true. - <http://www.google.com/corporate/tenthings.html> [05.10.2010.]
- The technology behind Google's great results, PigeonRank™. - <http://www.google.com/technology/pigeonrank.html> [05.10.2010.]
- Thriving or surviving: National Library of Scotland in 2030 / David Hunter and Karen Brown. – Edinburgh: National Library of Scotland, 2010. - <http://www.nls.uk/about/policy/docs/future-national-libraries.pdf> [05.10.2010.]
- Translating the world's information with Google Translator Toolkit. - <http://googleblog.blogspot.com/2009/06/translating-worlds-information-with.html> [05.10.2010.]
- Universal search: The best answer is still the best answer. - <http://googleblog.blogspot.com/2007/05/universal-search-best-answer-is-still.html> [05.10.2010.]
- The Worlds billionaires rank, *Forbes magazine*, May 4, 2010. - http://www.forbes.com/lists/2010/10/billionaires-2010_The-Worlds-Billionaires_Rank.html [05.10.2010.]
- The World's Most Powerful People: Sergey Brin and Larry Page, *Forbes magazine*, Nov. 11, 2009. - http://www.forbes.com/lists/2009/20/power-09_Sergey-Brin-and-Larry-Page_D664.html [05.10.2010.]
- Webby Awards. - <http://www.webbyawards.com/webbys/current.php?season=4> [05.10.2010.]

Vesna Injac

History of Google?

Abstract

The paper presents the work of Google from its beginnings in the year 1996 to the year 2010, work of one of the largest and most influential companies in the world in the domain of information-communication technologies and Internet. The first part concerns the developments of Google year by year and recent inovations such as Google Labs, Google Translate, Google Scribe, Google Chrome, Google Chrome OS, Google Caffeine and Google Desktop. The second part concerns the philosophy and basic business principles, the Google Code of Conduct and financial operations of the company. Finally, the author concludes that it is already possible to talk about the history of this very young company, especially beacuse of its decisive influence on the development of the Internet, the young generatioon of researchers and library and information professionals.

Keywords: Google, Internet, online services, libraries